

ÇAĞDAŞ HUKUKÇULAR DERNEĞİ
İSTANBUL ŞUBESİ
CEZAEVİ İZLEME KOMİSYONU

TEMMUZ 2013 HAPİSHANELER
HAK İHLALLERİ RAPORU

İstiklal Cad. Orhanadli Apaydın Sok. No:13/9
Kat 3 BEYOĞLU Tel :0212 245 0 440 Fax: 0212 245 0 441
chd.istanbul@gmail.com

RAPORUN OKUNMASI

I. İNCELEME ALANI

II. İNCELEME KONUSU

III. HAPİSHANE GÖRÜŞMELERİ:

- A) TEKİRDAĞ 1 NOLU F TİPİ HAPİSHANESİ'NDE YAŞANAN HAK İHLALLERİ**
- B) TEKİRDAĞ 2 NOLU F TİPİ HAPİSHANESİ'NDE YAŞANAN HAK İHLALLERİ**
- C) KANDIRA 1 NOLU F TİPİ HAPİSHANESİ'NDE YAŞANAN HAK İHLALLERİ**
- D) BAKIRKÖY L TİPİ KADIN HAPİSHANESİ'NDE YAŞANAN HAK İHLALLERİ**
- E) SİLİVRİ 6 NOLU L TİPİ HAPİSHANESİ'NDE YAŞANAN HAK İHLALLERİ**
- F) EDİRNE 1 NOLU F TİPİ HAPİSHANESİ'NDE YAŞANAN HAK İHLALLERİ**

IV. SONUÇ ve DEĞERLENDİRME

- İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE VAKALARI**
- SAĞLIK HAKKI**
- BESLENME HAKKI**
- SOHBET HAKKI**
- DIŞ DÜNYA İLE İLİŞKİLER**
- DISİPLİN CEZALARI ve İNFAZ HAKİMLİĞİNE BAŞVURU HAKKI**

D.K: “28 Haziran 2013 tarihinde kaldığımız hücreyi aramak için jandarma geldi. Hücrede üç kişi kalıyoruz, üçümüz de aramayı jandarmanın yapamayacağını gardiyanların aramayı yapabileceğini söyledik. Biz yokmuşuz, konuşmuyormuşuz gibi jandarma odayı aramaya ve dağıtmaya başladı. Tartışma büyüdü hapishane müdürü de gelerek bizimle tartıştı. Başgardiyan da koşarak geldi. Kısa süre sonra başgardiyan Z.G. “SUSTURUN ŞUNLARI” diye bağırды. İlk etapta dört tane gardiyan bana ve arkadaşlarıma vurmaya başladılar. İşkence esnasında hapishane müdürü de oradaydı ve izledi. Gardiyanlar kalabalıklaştı. En az on beş gardiyan dakikalarca bize vurdu. Biz yerde başımızı korumaya çalışıyorduk. Tekme attılar defalarca. Bayılacak hale geldiğimizde gardiyanlar beni sürükleyerek süngerli odaya götürdüler. Elimi kaldıracak halim kalmamıştı. Ellerimden ve ayaklarımdan bağlayarak gittiler. İki üç saat sonra gardiyanlar beni aldılar ve tek kişilik hücreye koydular. Hakkında infaz aşamasında olan hücre cezası olmamasına rağmen tek başına tutulmak bir nevi cezalandırılmaktır. 30 Haziran 2013 tarihinde süresiz açlık grevine başladım. Tek kişilik hücreden çıkarılarak kendi hücreme geçirilene kadar eylemimi sürdüreceğim. Tutuklu ve hükümlü arkadaşlar da eylemime destek veriyormuş. Onlar da hücre hücre beşer gün açlık grevindeler. Hakkımda cezalar da verilmiş. On beş gardiyan beni dövdükten sonra oturup hakkımda tutanak hazırlamış. Buna göre on altı

gün hücre cezası ve bir ay sohbetten men cezası verilmiş. Ahlaksız bunlar. Müdür ve başgardiyen Z.G. biz dayak yerken sanki zevk alır gibiydi. Bu hapishanedeki gardiyanların, müdürün ve başgardiyenin insanlık yönleri alınmış yerine vahşet koyulmuş.”

I.İNCELEME ALANI:

Derneğimizin bünyesinde faaliyet gösteren ‘cezaevi izleme komisyonu’, her yıl yılda iki kez gerçekleştirdiği cezaevlerinde yaşanan hak ihlallerine yönelik raporlama faaliyetlerine istinaden Tekirdağ 1 ve 2 No’lu F tipi Hapishaneleri, Edirne F Tipi Hapishanesi, Kandıra 1 No’lu F tipi Hapishanesi, Bakırköy L Tipi Kadın Hapishanesi, Silivri 6 No’lu L Tipi Hapishanesinde kalmakta olan yaklaşık 200 tutuklu ve hükümlü ile görüşmeler yapmıştır.

II. İNCELEME KONULARI:

45/1 sayılı genelge ve sohbet hakkı, sağlık, beslenme, disiplin ve cezalandırma, aramalar, dış dünya ile ilişkiler (Mektup/telefon/ziyaret haklarının kullanımı, engelleme biçim ve nedenleri, yayın yasakları) şikâyetler ve etkin soruşturma, İnfaz Hâkimliği modelinin hukuki güvence olasılığı, kötü muamele ve işkence iddiaları.

III. HAPİSHANE GÖRÜŞMELERİ:

A) TEKİRDAĞ 1 NOLU F TİPİ HAPİSHANESİ’NDE YAŞANAN HAK İHLALLERİ

1- İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE VAKALARI

V.Ş: Bu hapishanede işkence var. 28 Haziran 2013 tarihinde hücreme asker arama için girdi. Aramızda tartışma çıktı. Tartışma ise aramanın uygulanma şekli ve aramayı yapan kişinin mesleği. Hapishane müdürü ve başgardiyen Z.D. de tartışmaya gelip katıldı. On dört - on beş gardiyan tarafından işkence yapılmaya başlandı. Müdür de dayak yerken beni izledi. Başgardiyen da o esnada nasıl işkence yapmaları gerektiğinde talimat veriyordu. Hücremi paylaştığım arkadaşım D.K. daha fazla darp edildi. İyice dövdükten sonra süngerli odaya ellerini ve ayaklarını bağlayarak attılar. Birkaç saat sonra ise süngerli odadan çıkarıp tek kişilik hücreye koydular. Ertesi gün D.K. doktordan rapor aldı. İşkence gördüğü şu anda kanıtlanmış durumda. Bu olayın ertesi günü D.K.’ya bir ay sohbet men cezası, bir ay açık ve kapalı görüş yasağı verildi. Bir sonraki gün ise bana on bir gün D.K.’ya ise on altı gün hücre cezası verildi. D.K. bu nedenle süresiz açlık

grevine başladı. Yeri değiştirilene kadar açlık grevi eylemini ve eylemimizi sürdüreceğiz. Bugün on birinci gününde açlık grevinin. Bizler de destek için açlık grevindeyiz. Her hücre açlık grevine giriyor ve beş gün boyunca açlık grevinde devam ediyor. Ben bugün birinci günümdeyim.

D.K: 28 Haziran 2013 tarihinde kaldığımız hücreyi aramak için jandarma geldi. Hücrede üç kişi kalıyoruz, üçümüz de aramayı jandarmanın yapamayacağını gardiyanların aramayı yapabileceğini söyledik. Biz yokmuşuz, konuşmuyormuşuz gibi jandarma odayı aramaya ve dağıtmaya başladı. Tartışma büyüdü hapishane müdürü de gelerek bizimle tartıştı. Başgardiyan da koşarak geldi. Kısa süre sonra başgardiyan Z.G. "SUSTURUN ŞUNLARI" diye bağırdı. İlk etapta dört tane gardiyan bana ve arkadaşlarıma vurmaya başladılar. İşkence esnasında hapishane müdürü de oradaydı ve izledi. Gardiyanlar kalabalıklaştı. En az on beş gardiyan dakikalarca bize vurdu. Biz yerde başımızı korumaya çalışıyorduk. Tekme attılar defalarca. Bayılacak hale geldiğimizde gardiyanlar beni sürükleyerek süngerli odaya götürdüler. Elimi kaldıracak halim kalmamıştı. Ellerimden ve ayaklarımdan bağlayarak gittiler. İki üç saat sonra gardiyanlar beni aldılar ve tek kişilik hücreye koydular. Hakkımda infaz durumu olan hücre cezası olmamasına rağmen tek başına tutulmak bir nevi cezalandırılmaktır. 30 Haziran 2013 tarihinde süresiz açlık grevine başladım. Tek kişilik hücreden çıkarılarak kendi hücreme geçirilene kadar eylemimi sürdüreceğim. Tutuklu ve hükümlü arkadaşlar da eylemime destek veriyormuş. Onlar da hücre hücre beşer gün açlık grevindeler. Hakkımda cezalar da verilmiş. On beş gardiyan beni dövdükten sonra oturup hakkımda tutanak hazırlamış. Buna göre on altı gün hücre cezası ve bir ay sohbetten men cezası verilmiş. Ahlaksız bunlar. Müdür ve başgardiyan Z.G. biz dayak yerken sanki zevk alır gibiydi. Bu hapishanedeki gardiyanların, müdürün ve başgardiyanın insanlık yönleri alınmış yerine vahşet koyulmuş.

C.Ş: Z.S. isimli başgardiyan beni öldüreceğini söyleyip duruyor. Üç aydır tehdit ediyor beni.

B.Y: Hapishaneye getirilen herkese çıplak arama yapıyorlar. Direnince ise işkence yapıp disiplin cezası veriyorlar. Ben çıplak aramaya karşı koyduğum için on beş gün tek tutuldum.

A.G: İki ay önce hücremi dağıttılar. Bazı gardiyanlar geçerken kapıya vuruyor. Sadist herifler.

D.K: Baskın aramalarda odaları dağıtıp yazıp çizdiklerimizi alıyorlar. D.K.'nın hücrelerini dağıtıp işkence yaptılar. Bugün ve dört gün daha açlık grevindeyim. D.K. ise on bir gündür açlık grevinde. Süresiz açlık grevinde O. Tek kişilik hücreden alınarak yeri değiştirilene kadar açlık grevi eylemimiz sürecektir.

D.Ş: Beş gündür açlık grevindeydik. Dün sona erdi. D.K. ise açlık grevine tek kişilik hücreden çıkarılana kadar devam edecek. Direnişimiz sürecektir.

D.K. arkadaşımıza işkence yapanlar hesap vermeli. Ayakların bağlanarak odaya atılması ne demek? Kaçınıcı yüzyılda yaşıyoruz?

A.A: Vücut dili ile hoşlanmadıklarını gardiyanlar belli ediyor. Psikolojik işkence çok daha fazla bence. Yemeği eğilerek alıyorsun mesela. Duvara ve kapıya vuruyorlar mesela.

2- SAĞLIK HAKKI

V.Ş: Haftada iki gün doktora, bir gün diş hekimine çıkabiliyoruz. Gelen hekimler pratisyen ve bu hekimler genelde yüzümüze bile bakmadan sadece ilaç yazıyor. Aynı doktoru en fazla bir görüyoruz. Yani sürekli tedavisi olan arkadaşlar için büyük sıkıntı oluşuyor. Sonuçta her doktora baştan hastalığı, teşhisi, ilaçları anlatmak zorunda. Tedavide süreklilik olmuyor.

D.K: Pazartesi ve perşembe günü doktora çıkıyoruz. Salı günleri ise diş hekimine çıkabiliyoruz. Ben wernicke-korsakoff hastasıyım. Unutkanlık en büyük problemim. Dişlerimden rahatsızlık çekiyorum. Bütün dişlerim döküldü hastalığım nedeniyle. Yerine kaplama yaptırdım ve dönemlik tedavilerim var. Burada yeterince ilgilenilmiyor. El ve ayaklarımda şişmeler var. Yukarı bakınca başım dönüyor. Baş ağrısı çekiyorum. Benim hastalığım uzmanlık isteyen bir hastalık ve sürekli tedavi görmek zorundayım. Hapishanede tedavi sürecim yarıda kaldı ve sağlığımda başlayan düzelmeler kayboldu. Benim hapishane koşullarına yaşayamayacağıma dair raporum var ve bu rapor ile daha önce Cumhurbaşkanı tarafından affedildim. Buna rağmen tahliyeden sonra beni tekrar buraya aldılar. Birçok gazete tutukluluğumu "Cumhurbaşkanı Affetti, Hakim Tutukladı" başlığı ile haber yaptı. Beni hastalık değil bu hapishanedeki sağlık ihlalleri öldürecek. Bunun adı faşizmdir.

D.Ş: Hastaneye sevk olma durumum ortaya çıktı ve gardiyan sayısı bahane edilerek sevk edilmedim.

A.G: Hastaneye sevk yazıyor doktor ama sevk etmiyor idare. Bende sürekli halsizlik var. Eklemlerimde ağrı ve gözlerimde yüksek derecede hipermetrop vardır.

B.Y: D.K. wernicke-korsakoff hastasıdır. R.Ö'nün kalp damar yolları tıkalı ve ameliyat olması lazım. M.D kanser sınırında. K.A. mide kanseri ve şu anda Edirne'de bir hastaneye sevk edildi. K.A. bu hapishaneye gelmeden önce hasta değildi. Son üç ayda kanser oldu ve teşhis konuldu. S.A. ise başta mide olmak üzere birçok organında rahatsızlık var. Hatta S.A.'nın tek başına hücrede kalamayacağına ilişkin raporu bile var. Bu insanların hastalıkları ya hapishanede ortaya çıktı yada hapishanede hastalıkları hızla ilerledi. Çok acı ama hapishaneler öldürmek için yapılmış sanki!

3- BESLENME HAKKI

C.Ş: Devlet eli ile burada zehirleniyoruz. BAYELLA markalı ürünler dağıtılıyor. Bu ürünleri sağlık bakanlığı yasakladı ama bize yedirmeye çalışıyorlar. Aylardır kahvaltılık almıyoruz bu nedenle. Savcılığa da başvuru yaptık. Ama savcılık sağlık bakanlığı ile aynı görüşte değilmiş. Sayın savcımız ürünlerin besin değeri açısından sağlığa zararlı olmadığı görüşünü tebliğ etti. Fakat sayın savcım burada herkesin mide problemi olduğunu çok çabuk unutmuş. Biz kimden adalet bekleyeceğiz?

Y.E: Yemekler hep aynı tip. Sürekli mide ağrısı çekiyorum. Sabah kahvaltılarında zehirli, yasaklanmış ürünleri veriyorlar.

K.B: Yemekler çok yağlı, hatta sadece yemek yağdan oluşuyor. İçinde bir tane sebze tanesi, yağ içinde yüzüyor.

A.A: Son birkaç gündür ERGÜL marka piknik tipi kahvaltılık geliyor. Ama bunun tadı diğerinden daha beter. Yenilmeyecek bu ürünleri nereden buluyorlar. Bulabildikleri en ucuz ürünleri alıyor olmalılar. Geçenlerde fasulyede kurt vardı. Bunu da görmüş olduk bu hapishanede.

G.D: Yemekler çok yağlı. Yedikten sonra midem kasılıyor.

4- DIŞ DÜNYA İLE İLİŞKİLER

K.B: Radyoma el koyuldu. Kürtçe yayın yapan kanalları çekmesi nedeniyle alındığı söylendi. Yeni radyolar geldi ve fahiş fiyatla kantinden aldık bu radyoları. Yakın çevrede vericisi olan radyoları dinleyebiliyoruz.

D.Ş: Dergiler üç hafta sonra veriliyor. Gerekçe bile yok.. Arapça dergiler tercüme bahanesiyle bir ay geç veriliyor. Tercüme falan bahane tabi ki.. Mektuplar ise en erken bir ay sonra gönderiliyor. Bir ay hapishane yönetimi mektupları bekletiyor.

Ö.K: Mektuplarımı karalayarak gönderiliyor. Hapishane idaresini kötülemişsem karalıyorlar. Bana gelen mektuplarda ise bazı paragrafların üzerine kağıt koyup fotokopi çekiyorlar. Bana böylece asıl mektup değil bir kısmı görünmeyen fotokopi veriliyor.

M.Ç: Dergilerin ulaşması bazen bir ayı geçiyor. Radyolar ise Radyo Mezopotamya'yı çektiği gerekçesi ile toplandı.

V.Ş: Radyo aldım geçen hafta. Sadece TRT ve Seymen FM çekiyor. Mektuplarım ise karalanmış ve geç olarak dönüyor. Toplu mektuplarımız ise kayboluyor. Suç duyurusunda bulduk kaybolan mektuplar için. Takipsizlik verildi. Bu ülkede PTT ve hapishane diye bir kurum yok gibi nerede kaybolduğunun belli olmadığı gerekçe yapılmış. Onu sorduk bizde diyerek bu sefer ağır cezaya itiraz ettik. Ağır ceza ise hiç göndermediğimize karar verdi. Adalet oyalama aracı olmuş bunlar için. Adalet inancınızın sarsılmasını istiyorsanız gelin burada kalın.

5- SOHBET HAKKI

D.K: Sohbet hakkı kanuna göre kullandırılmıyor. Kanun haftada on saat bizim seçeceğimiz on kişi ile görüşmemizi öngörüyor. Bu hapishanede ise altı saat kullandırılıyor. Altı saati de bölüp üçer saat olarak kullandırıyorlar. Diğer hukuksuz uygulama ise on kişi değil altı yada yedi kişi ile idare görüşmemize izin veriyor. Ben hiç on kişi ile görüşmedim. Son olarak ise görüşeceğimiz kişileri hapishane idaresi belirliyor. Sonuçta kapılar kapalı ve her yer duvar. Hukuksuzluğu kim bilebilir?

C.Ş: Beş buçuk altı saat arası sohbete çıkmamıza izin veriliyor. Ben altı buçuk yıldır bu hapishanedeyim. On saat sohbet hakkını hapishane hiç kullandırmadı. Dört saat kesince sohbet hakkından idare mutlu oluyor galiba. Sadistlik, başka bir şey değil..

D.Ş: İdare keyfi olarak sohbet hakkını kesiyor, belirliyor, vermiyor. Hatta tutuklu ve hükümlülere farklı uygulamalar yaptığı bile oluyor. C.R. ile beraber sohbet hakkınızı kullanıyorsanız üç dört saat arası kullanırsınız. O'na idarenin ayrı bir gıcıklığı var.

B.Y: İdare sohbet hakkını keyfice belirliyor veya kesiyor. Hukuksuzluk alışıldık bir şeydir hapishanede. Sohbet hakkını en fazla altı saat, en fazla altı kişi ile kullanabildim. Bu kişileri de idare belirledi. Sohbetten bizi alıp hücreye götüren gardiyanların yüzünde iğrenç bir tebessüm oluyor. Tiksinti verici. Ben tutukluyum, hala hakkımda bir hüküm yok. Ama adı üstünde hapishane!

6- UYGULANAN DİSİPLİN CEZALARI

D.K: En çok görüş cezası aldım. Açık ve kapalı görüş yapmama yasak geldi yani.

C.Ş: İletişim yasağı cezası en fazla aldığımdır. En son hücre cezası aldım. Odamı dağıttı gardiyanlar. Ne oluyor dedim bu seferde masaya tekme attılar. Üzerlerine yürüdüm. İşkence yaptılar ve hücre cezası verildi.

A.G: Bir ay kültürel etkinliklerden men cezası aldım. İletişim yasağı cezalarım da var.

A.Ç: İletişim yasağı ve görüş yasağı cezalarım. Hem işkence yaptılar hem de tutanak tutup ceza verdiler.

7- DİSİPLİN CEZALARINA KARŞI İNFAZ HÂKİMLİĞİ'NE BAŞVURU HAKKI

B.Y: Bu hakkı kullanabiliyoruz ama görünüşte.. Başvurularımın hiçbiri kabul edilmedi.

F.K: Hâkim noter gibi çalışıyor. Dinlemiyor bile. Mesela slogan attın mı atmadın mı diye kısa cevap istiyor. Oysaki beni on dakika boyunca dövmüşler ve süngerli odaya elimi ayağımı bağlayarak atmışlar. Ben tabi ki

işkence yapmak şerefsizliktir şeklinde slogan atacağım. Sana kim vurdu, kim işkence yaptı diye soran yok!

S.P: Komik bir hâkimcik. Yüzümüze bakmaya tenezzül etmiyor. Usulen durulmaya götürülüyoruz. Şu ana kadar dokuz itirazımı reddetti.

C.Ş: Bu hâkimin varlığı ile şunu iyice anladım. Burjuvanın kendi hukukuna saygısı yoktur. Arkadaşlar hâkime noter adını takmışlar. Hani sürekli idareni cezalarını onaylıyor ya.. Ben hiçbir başvuruyu kabul ettiğini görmedim. Usul bile bilmiyor. Tebligat yapılmadan ceza verilmiş mesela. Duruşmada belirttim bana cevaben “yani ne olacak” dedi. Varın siz düşünün.

A.G: Hâkim itirazlarımızı reddettikçe idare daha da azdı. Canları sıkıldıkça ceza kesiyorlar.

D.K: Noter olarak iş görüyor. İtirazları reddetmekten mutlu oluyor. Bize karşı önyargılı. O kişi hâkim koltuğunu hak etmiyor.

S.Y: En büyük işkenceyi hâkim yapıyor. İşkenceyi savunan bir hakim..

8- KİTAP OKUMA HAKKI

D.Ş: 15 Mart 2013 tarihinde idarece kitap, gazete, dergi sayısına sınırlama getirildi. İdare kitaplarımızı, dergilerimizi toplamaya başladı. Fakat idarenin bu kararı kabul edilemezdi. Bu nedenle süresiz açlık grevi başlattık. Açlık grevi eylemimiz karşısında idare geri adım atmak zorunda kaldı. Kitaplarımızı geri verdi. Bu hapishanede kitaplarımızın bizim için namus olduğunu herkese duyurunuz.

A.G: İdarenin bu konuda aldığı ve uygulamaya çalıştığı bir kararı vardı. Şu anda kitap sınırlaması yönünde idarenin bir kararı var fakat uygulanmıyor.

C.Ş: Hücremizde 10 dergi, 10 kitap, 10 gazete bulundurabileceğimiz; harita ve atlas bulunduramayacağımız kararı idarece mart ayında alındı. Bu karara karşı açlık grevi eylemi başlattık ve eylem sonucunda idare kararı uygulamaktan vazgeçti. Vazgeçmiş olması kararın ortadan kalktığı anlamına gelmez. İleride bu karar yeniden karşımıza çıkacaktır. Şu vakit kitap okumamızda sınır yok.

B) TEKİRDAĞ 2 NOLU F TİPİ HAPİSHANESİNDE YAŞANAN HAK İHLALLERİ

1- İŞKENCE ve KÖTÜ MUAMELE VAKALARI

G.G: Son dönemde fiili işkenceye maruz kalmadım. Fakat gardiyanlar kötü davranıyor. Bir de eklemek isterim ki tahliye olan arkadaşların giysileri depoya tutuluyor ve bize vermiyorlar. Arkadaşlar giderken eşya bırakırsa ve depodaysa gardiyanlar üzerine yatıyor galiba.

S.Y: Son dönemde fiziki saldırı olmadı. Fakat tecrit tüm ağırlığı ile sürüyor.

İ.G: Memurlar sözlü olarak üzerimizde hakimiyet kurmaya çalışıyor. Fiziki saldırılar son dönemde azaldı.

E.S: Bana fiziki saldırı olmadı. Ama M.K. isimli tutuklu arkadaşın ayağında platin var ve her seferinde bu nedenle tartışma çıkıyor. Her giriş çıkışta soymaya çalışıyorlar.

İ.İ: Hapishaneye ilk getirildiğim gün çıplak arama yapmaya çalıştılar. Müsaade etmek istemedim, dövüldüm ve işkence yaptılar.

F.O: Detektöre olmasına rağmen ayakkabı çıkartmaya çalışıyorlar. Keyfi arama işkencedir.

S.P: KCK tutuklu ve hükümlülerine daha kötü davranılıyor. Üst aramalarında ve hücre aramalarında her yeri dağıtıp çıkıyorlar.

2- SAĞLIK HAKKI

G.G: Pazartesi ve perşembe günleri doktor, Çarşamba günleri diş hekimi geliyor. Sevklerde sıkıntı var. Acil bir durumda hapishane reviri cevap veremez. Bu nedenle ölen arkadaşlarımız da geçmiş dönemde oldu. Acil müdahale ihtimalinde öldünüz demektir.

S.P: Yedi yıldır tutukluyum. Yedi yıldır doktorlardan ilgilenen tek tük çıkıyor. Sürekli değiştiği için doktorlar, tedavi kesintiye uğruyor. Yedi yıldır acil duruma müdahale edilmiyor. Yedi yıldır doktor hastaneye sevk ettiyse o sevk yapılmıyor yahut geç yapılıyor. Biz kendi kendimizi tedavi etmeyi öğrendik.

S.Y: Bazı doktorlar kelepçeli muayene etmek istiyor. Biz ise bu şekilde muayene olmayacağımızı söylediğimizde odasından çıkartıyor. Doktorlar sevk etmiyor yada sevk ederse hapishane idaresi sevk kararını uygulamıyor.

F.O: İnşallah hastalanmam, hastalanırsam saçma sapan baş ağrısı hapları veriyorlar. Karnınız ağrısı merhem gelir, nezle olsanız baş ağrısı ilacı gelir, cildiyelik durumda nezle ilacı gelir. Yani doktorlar hastalık ile alakası olmayan ilaçlar yazıyor.

3- BESLENME HAKKI

İ.İ: Hapishane yemekleri aşırı yağlı. Yemekler midede yanma yapıyor.

E.S: İğrenç yağlı yemekler. Kahvaltıda verilen piknik tipi yemekler bozuk oluyor, almıyoruz.

S.P: Öldürmek için yemek veriyorlar sanki. Bu hapishaneye girdikten sonra midem bozuldu. Yedi yıldır bu hapishanedeyim ve altı yıldır mide ağrısı çekiyorum.

F.O: Bizler yemeği pek önemsemeyiz, sonuçta yeri geliyor açlık grevi yapıyoruz yeri geliyor ölüm orucu. Ama bu yemekler için bir masraf yapıyor devlet ve boşa harcanan para diyebilirim. Sırf yağdan oluşan yemeği ilk defa gördüm. Et ve sebze ise yemeklerde nadiren vardır. Sabahları da kapalı kahvaltılıktan veriyorlar. Sağlık Bakanlığının yasakladığı ürünleri veriyorlar. Ayıp ve yakışsız bir hareket. Göz göre göre zehirleniyoruz.

4- DIŞ DÜNYA İLE İLİŞKİLER

İ.A: Günlük gazeteler akşam saat altı gibi veriliyor. Atılım gazetesi dört beş saat bekletilerek veriliyor. Mektuplarım bazen hiç gönderilmiyor.

S.Y: Bazı mektuplar gönderilmiyor. Bazı mektuplarımı karalanmış şekilde veriyorlar. Bazı mektuplarımı ise karalayarak gönderiyorlar. Hapishane yönetimini eleştirmişseniz o mektup karalanacaktır.

E.S: Bana mektuplarım ulaşmıyor. Eskiden ara sıra olurken şu dönemde birçok mektubun akıbeti belli değil.

G.G: Mezopotamya FM'İ çektiği için radyolar toplandı. Şimdi sadece TRT çeken radyolar var.

F.O: Dergileri en az iki hafta geç veriyorlar.

5- SOHBET HAKKI

İ.G: Beş saat ile altı saat arasında uygulanıyor. Sohbeta on kişi çıkmamız gerekirken beş ile yedi kişi arasında çıkarılıyor. Dört yıldır tutukluyum. Ortalama bu şekilde diyebilirim.

E.S: Üç buçuk yıldır tutukluyum. En fazla sekiz kişi olarak sohbeta çıkarıldım.

F.O: Disiplin cezanız yoksa idarenin belirlediği kişiler ile altı saat kullanırsınız. Duvarların arkasında kanun yok. İdarenin kendi kuralları var.

6- UYGULANAN DİSİPLİN CEZALARI

G.G: Hüküm özlüyüm. En çok iletişim yasağı cezası verdiler. Beklemekte olan itiraz ettiğim toplamda sekiz aylık iletişim ve sekiz aylık açık ve kapalı görüş yasağı cezam var.

E.M: En çok iletişim yasağı cezası aldım.

S.Y: En çok iletişim yasağı cezası aldım. İtiraz etmiş olduğum toplamda on aylık iletişim yasağı cezam var.

İ.G: En çok açık ve kapalı görüş yasağı cezası aldım.

E.S: İnfazım yanmış durumda. İki yıllık açık ve kapalı görüş yasağı cezam var. İtiraz ettim.

İ.İ: İletişim yasağı cezam var.

7- DİSİPLİN CEZALARINA KARŞI İNFAZ HÂKİMLİĞİ'NE BAŞVURU HAKKI

F.O: Başvuru adettendir lakin başvurunuz olumsuz sonuçlanır. Kanun belli, aldığın ceza tebliğ olur ve cezaya itiraz edersin. İnfaz hâkimi ise hukuken inceler. Bu hâkim adetten inceliyor ve reddediyor.

S.P: Yine yedi yıllık kıdemimi belirtmeliyim. Yedi yıldır tutukluyum ve yeni hâkim hiçbir itirazı kabul etmedi. Eski hâkim yine iyiydi. Ceza konusu olayla ilgili sorular sorar ve bizi dinlerdi. Şimdiki hâkim ise dinlemiyor. Eski hâkim giderken “beni çok ararsınız, suç ve cezayı hukuken incelemek ne demek ileride anlarsınız” demişti. Haklıymış Bu hâkim yüzümüze bile bakmıyor.

S.Y: Hem işkenceye maruz kal hem de ceza versinler, üstüne de hâkim yüzüne bakmadan seni dinlemeden itirazını reddetsin. Hukuku yaşayarak öğreniyoruz.

İ.İ: Sayın noter şeklinde konuşasım geliyor. Sadece onaylayan hâkime noter denir değil mi?

E.S: Biz infaz hâkimine noter lakabını taktık.

E.M: Hiçbir başvurumu kabul etmedi, etmeyecek de..

8- KİTAP OKUMA HAKKI

İ.G: Üç ay önce böyle bir karar aldı idare o dönemde on kitap, on dergi ve on gazete ile sınırlayarak atlas, haritaları topladılar. Gerekçe ise biz burada haritayı kötü amaçla kullanabilirmişiz, ondan fazla kitap olsa maazallah dediler. O dönemde kitabın bizim için olmazsa olmaz olduğunu anlatamadık idareye. Mecburen süresiz açlık grevi başlattık. Açlık grevi eylemi büyüdü ve tüm hapisanede açlık grevi vardı. İdare hatalı bir karar verdiğini anladı ve kararı uygulamamaya başlayarak kitaplarımızı ve diğer aldıklarını geri verdiler.

E.M: On gazete olduğu için hücreye gazete getirmiyorlardı. Ne kadar saçma ve gereksiz bir uygulama. Amaçları kitap değil bence, sınırlarımızı ölçüyorlar.

S.Y: Böyle bir kararı var idarenin ama şu anda uygulanmıyor.

S.P: İdare kitabın da düşüncenin de düşmanıdır.

C) KANDIRA 1 NOLU F TİPİ HAPİSHANESİNDE YAŞANAN HAK İHLALLERİ

1- İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMAELE VAKALARI:

M.C: Burada kaldığım süre zarfında 7-8 defa fiziki saldırılara maruz kaldım. Tamamında 'kovuşturmaya yer yok' kararı verildi.

H.B.M: Hapishaneye ilk girdiğim zaman çıplak arama dayatması oldu. Bunun dışında, bir mantığı olmamasına rağmen telefon görüşüne çıkarken yapılan üst araması yapılıyor.

C.Ç: Bulduğum hapishaneye geldiğim gece, girişte zorla çıplak arama, zor kullanma, onur kırıcı yaklaşımlara maruz kalmanın yanında, bu onursuzluğu kabul etmediğim ve slogan attığım için 1 ay açık - kapalı görüş cezasına çarptırıldım.

N.İ: Örneğin arama yaparken taciz ediliyorsun. Uyarı yaptığın zaman daha da çok yapmaya başlıyorlar. Her aramada sürekli provokasyon yapıyorlar.

Ö.Y: Hücremde iki tane masa olması bahane edilerek, işkence yapıldı ve 'süngerli hücre'ye atıldım. Direndim, slogan attığım gerekçesiyle hücre ve görüş cezası aldım. Hapishaneye ilk geldiğimde çıplak arama dayatması yapıldı. Buna karşı çıktığım için işkence yapılarak zorla üzerimde kiler çıkarıldı. Bundan dolayı da 1 ay ziyaret cezası aldım.

2- SAĞLIK HAKKI:

G.D: Acil durumlarda 112 acil servisten ekip isteniyor. Ancak tecrit koşulları ve hapishanenin uzaklığı nedeniyle 112 acil ekibinin gelmesi en az yarım saati, hastaneye nakil ise en az bir saati buluyor. Yani kalp krizi v.b ölümcül durumlarda erken müdahale imkânı bulunmuyor.

M.Ş: Doktorlar hemen her türlü rahatsızlıkta "teşhis" yerine ilaç yazarak durumu geçiştirme gayretinde. Mide sorunum var, göz numaram sürekli artıyor, ağzımda yaralar çıkıyor. Odaklanma, düşünme kopukluğu, kulak çınlaması ve kimi barsak sorunlarım var.

M.T: Sağlık hizmetleri, "ilaç yazayım geçmezse tekrar gel"den ibaret. Mide, solunum, varis ve psikolojik sorunlarım var.

T.K: Doktora istediğimiz zaman erişemiyoruz. Haftada iki kere pratisyen hekim geliyor. Bazen bunda bile aksamalar olabiliyor. Bu günler dışında çok acil durumlar istisna olmak üzere doktora erişimimiz mümkün değil.

N.İ: Diş hekiminin haftanın beş günü hizmet vermesi gerekirken sadece haftada bir defa geliyor. Midemde ülser var. Sol gözümde Sol gözümde et parçası var ve damarlaşmış. Lazer ameliyatı olmadığı için olamıyorum.

3- BESLENME HAKKI:

E.B: Hapishane yemekleri insan sağlığını tehdit edecek düzeyde sorunludur. Hem besinsel değeri hem de hijyen yönünden oldukça kötüdür. Çoğu zaman yeterli düzeyde bile alamıyoruz.

T.K: Hapishane yemekleri sağlığa zararlı ve hijyenik değil. Zaten barsak rahatsızlığım var ve bazı yemekleri yemem doktorlar tarafından yasaklandı. Ancak imkânlarım yok, mecburen verilen yemeklerle yetiniyorum. Bu da sağlığımı tehlikeye sokuyor. Ayrıca yemekler yetersiz veriliyor.

M.K.S: Hapishane yemekleri, bırakın besin değerini israf yapmaktan başka bir şey değil. Hep çöpe mahkûm. Bazen iyi yapıldığı zaman yenilebilir ama bu da çok nadiren oluyor.

H.D: Hapishanede verilen yemekler aşırı derecede yağlı, yetersiz ve kalitesiz verilmektedir. Artık yemekleri yiyememe sınırına bile varılıyor ve gün geçtikçe sağlık sorunlarına neden oluyor.

F.A: Hapishane yemeklerinin mevsim zıddı olduğu gibi besin değerinin de düşük olduğunu söylemeliyim. Yanı sıra aşırı yağlı ve çeşitsiz. Tabipler odası bünyesinde bu konuya ilginin daha yoğunlaştırılması gerekir.

M.İ.K: Hapishane yemekleri tam bir facia. Hem az, hem hijyensiz ve çoğunlukla da aynı yemekler veriliyor. Besin değeri çok düşük.

4- DIŞ DÜNYA İLE İLİŞKİLER

Z.D: Radyoya müdahale edilip dış dünyadan bilgi almamız engelleniyor. Kantinde satılan radyolar ise çekmiyor. Zaten radyoyla ilgili başvurumuz oldu. Fakat daha da kötüleştirilerek var olan radyoların içine müdahale edip uzun devre çekmemesi için bağlantıyı kopardılar.

C.Ç: Telefon hakkını kullanırken asker gibi tekmil vermen gerekir, yoksa telefon görüşmesine son verilir. Yani telefonu ilk açarken 'ben bilmem kim' gibi anlamsız, rencide edici dayatmalara maruz bırakılıyor. Radyolar ise kısa dalgaları sökülerek veriliyor.

B.Ö: Mektuplarım sık sık engelleniyor. Hem gelenler, hem de göndermek istediklerim. Özellikle gazetecilere yazdıklarım. Yine bilgisayar çıktıtlı yazılar verilmiyor. Dergiler geç veriliyor ve çoğu zaman 'toplatma var' denilerek

verilmiyor.

H.Y: Telefonda tekmiil dayatılıyor. Yani karşı tarafa ismimizi ve soy ismimizi söylüyoruz. Açık ve kapalı görüşlere geç alınıyoruz. Ailelerimize gözdağı veriliyor.

T.T: Radyoda TRT dışında hiçbir frekans çekmiyor. TV'de sadece yirmi iki kanal var ve bunlar keyfi bir seçimle belirlenmiş.

G.D: Gönderdiğimiz mektuplar - özellikle de hapishanedeki hak ihlallerine ilişkin olanlar - "asılsız ithamlar", "kurumu/idarecilerini küçük düşürme", "devlet büyüklerine hakaret" gibi ne olduğu belirsiz gerekçelerle ya hiç gönderilmiyor/imha ediliyor ya da "karalanarak" gönderiliyor.

5- UYGULANAN DİSİPLİN CEZALARI VE DİSİPLİN CEZALARINA KARŞI İNFAZ HAKİMLİĞİNE BAŞVURU HAKKI

Ö.Y: Beş yıldır tutukluyum ve bu sürede hapishanede bütün cezalara maruz kaldım. Hücre cezası, iletişim ve haberleşme, görüş cezası ve bazı etkinliklerden men cezası aldım. Cezalarımın hepsine itiraz ettim. Ayakkabı araması ile ilgili açılan soruşturmada itirazım kabul edildi. Bu da direnişimin sayesinde oldu. İnfaz hakimliği hapishane idaresiyle birlikte çalışıyor. Haklı olmamıza rağmen hapishane idaresinin isteği doğrultusunda karar veriliyor.

Y.U: Disiplin cezalarımın ne kadar olduğunu artık hatırlayamıyorum. En çok aldığım disiplin cezası "sosyal faaliyetlerden men" cezası. Biri on bir biri de on beş olmak üzere toplam yirmi altı gün hücre cezası aldım. İnfaz hâkimliği hapishane idaresinin noteri gibi çalışıyor. Hapishane idaresinin almış olduğu her kararı onaylıyor. Aziz Nesin yaşasa nasıl anlatırdı bu durumu kim bilir.

Z.D: Disiplin cezalarından başımızı kaldıramıyoruz. Sürekli cezalar veriliyor ve bu durum hiç eksiltmiyor. Üç gün hücre cezası aldım. Bunun dışında açık görüş, kapalı ve açık spora çıkarmama cezaları, telefon ve iletişim cezalarıyla çokça karşılaştım. Sayısı belli değildir bu cezaların.

D) BAKIRKÖY L TİPİ KADIN HAPİSHANESİNDE YAŞANAN HAK İHLALLERİ

1- İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE VAKALARI:

G.K: On üç aydır tutukluyum, henüz fiziksel bir muamele olmamakla beraber bize karşı tavır ve davranışlarında gerginlik söz konusu.

S.A: Yirmi bir aydır tutukluyum, henüz kötü bir muamele ile

karşılaşmadım.

A.A: Beş buçuk yıldır tutukluyum. Rutin hayatımızda herhangi bir sözlü veya fiili saldırı olmamakla beraber girişte ayakkabı çıkartma dayatması yapılıyor. Adliere makat aramasına kadar varan çıplak aramalar yapılıyor.

S.I: Bir yıldır tutukluyum. Fiziksel olarak direkt bir müdahale ile karşılaşmamakla beraber özellikle polis ve askerlerce sataşma söz konusu. Örneğin benim kolumdan rahatsız olduğumu bilmelerine karşın kasıtlı olarak rahatsız kolumdan hareket ettirilerek müdahale ediyorlar. Koğuş içerisinde herhangi bir arama yapılacaksa bile bunu dağıtıp karıştırarak yapıyorlar. Genelde eşyaları dağıtıp bırakıyorlar.

Ş.E: Altı aydır tutukluyum. Kötü muameleye rastlamadım.

A.B: Yedi aydır tutukluyum. Fiili bir sataşma olmasa da iğneleme çok var. Defterimiz ve kitaplarımızın kontrolünde tüm yazılarımızı okumaya kalkıyorlar. Haklarımızı bilmeyen ve tutukluya nasıl davranacağı hususunda eğitilmeyen personel çalıştırıldığı için özellikle hastane sevklerinde yazılı bir karar yâda emir olmaksızın keyfe keder engeller konuluyor, Ayrıca bize gelen eşyalar için “*emanete alındı*” diyorlar fakat o eşyalar emanetten hiç gelmiyor, bize teslim etmiyorlar. Hatta güney Amerikalı bir arkadaşımıza konsolosluk tarafından gönderilen kıyafetler kendisine teslim edilmediği için uzun bir süre aynı kıyafetleri kullanmak durumunda kaldı. Devamında ise kendi ördüğü iç çamaşırları ve eşyaları kullanmak zorunda kaldı. En son gördüğümde yine eşyaları teslim edilmezse açlık grevine başlayacağını söylemişti. Fakat sonra bir daha kendisini görmedim.

2- SAĞLIK HAKKI:

G.K: Sağlık hizmetinden kesinlikle memnun değilim. Burada nöbetçi doktor usulü var fakat nöbetçi doktora çoğu zaman yok. Tedavilerin hepsi baştan savma. Örneğin ben varis hastasıyım. Varislerimin ciddiyeti belli ve ameliyat olmam gerekiyor. Doktor ise rutin şekilde her seferinde çorap verip geçiştiriyor. Zaten bir görüldüğünüz doktoru bir daha göremiyorsunuz. Bu nedenle tedavide bir süreklilik olmuyor. Kalıcı bir hastalığım ya da hapisane nedeni ile oluşmuş herhangi bir hastalığım yok.

A.A: Acil bir durum olduğu zaman doktorlar hemen müdahale ediyor. Onun haricinde ise en geç iki gün içerisinde doktora ulaşabiliyorum. Kelepçeli muayene ısrarı yok. Hapishaneye geldikten yaklaşık bir yıl sonra göz bozukluğu oluştu ayrıca vertigo hastalığına yakalandım.

S.A: Sağlık hizmetinden kesinlikle memnun değilim. Sağlık sorunlarımız muayene edilmiyor. Hastaneye gidiş ve gelişimde benle birlikte çok fazla polis geliyor. Muayene odasına girmeye çalışıyorlar, psikolojik olarak rahatsız etmeye çalışıyorlar. Hastaneye sevklerde bilerek bekliyorlar, geciktirmek için. Acil zamanlarda ambulansı çağırma ya da müdahale etmede geç kalıyorlar.

Ş.E: Sağlık hizmetinden memnun değiliz. Doktora istediğimiz zaman çıkamıyoruz. Özellikle iki aydır ciddi sıkıntı var. Ayağımda Mayıstan beri yırtık olmasına rağmen halen MR çekilmedi. Hapishanedeki yemekler nedeni ile hazımsızlık çekiyoruz. FMF hastalığım var.(MR ve diğer tüm hastalıklarımız için hastane gün veriyor).

A.B: Sağlık hizmetinden memnun değiliz. Hapishanede hazırda doktor yok. Sevkerler yapılmıyor yâda kasten geciktiriliyor. Hastanede ise doktorlar bize diğer hastalardan farklı davranıyorlar. Hatta doktor bana "*sen kendini normal hastalardan mı sanıyorsun*" dedi. Muayene esnasında çoğu kez sivil polis yahut jandarma içeri giriyor. Çıkın dediğimizde ise "*işine geliyorsa*" diyorlar. "Hasta olmayın doktor yok deniyor". Sürekli başka doktor geliyor nöbet tutmaya. Mütemadi bir tedavi olmadığından tedavi de netice vermiyor. Geçen bir arkadaş yaklaşık iki saatlik bir ısrar sonucunda doktora götürülebilmiş. Yanlış ilaçlar verildiğini birkaç kez tesadüfen fark ettik. Kulak zarım delik. Hapishanedeki havasızlık nedeni ile ağrım artıyor. Zaten tek böbreğim var. Bu böbreğimde ise böbrek tembelliği olduğundan yalnızca %53'ü çalışıyor. Diyet yapmam lazım fakat hem ilaç yok hem de buradaki yemekler uygun değil.

3- BESLENME HAKKI:

G.K: Yemekler çok yağlı.

S.A: Bazı yemekler kötü olsa da genel olarak iyi. Kendi yemeğimizi yapma koşullarımız var.

A.A: Yemekler yağlı. Ayrıca gelen yemekler hep aynı olduğu için bir süre sonra midemiz zorlanıyor.

S.I: Yemeklerin besin değeri hiç yok. Bu nedenle ağız içinde yara çıkmasına yaralanmalara sebep oluyor. İçinde bol miktarda şap olduğundan da rahatsızlığa sebep oluyor.

Ş.E: Hep aynı yemekler geliyor yemekler şişkinlik hissi veriyor.

A.B: Yemeklerin besin değeri ya hiç yok ya da çok düşük bu da enerji düşüklüğüne sebep oluyor. Hiçbir hareketimiz olmamasına rağmen herkeste bir halsizlik oluyor.

4- DIŞ DÜNYA İLE İLİŞKİLER

G.K: Herhangi bir sıkıntı yaşamıyoruz. Sadece süreli yayınlar geç veriliyor.

A.A: Haftada iki kez mektup veriliyor. Gecikmeler oluyor.

S.I: Dergi ve gazete gibi süreli yayınlar gecikmeli olarak veriliyor. Bazı arkadaşlar ile yaptığımız mektuplaşmalar engelleniyor. Ya gelen mektuplar hiç teslim edilmiyor ya da mektup ekinde gönderilen ekler (örneğin

fotoğraflar) alınıyor. Mektupların sayfa sayısı belli olmasına rağmen ilk sayfasında 7 sayfa yazan mektup bize 5 sayfa geliyor. Eksikleri sordüğümüzde ise “bilmiyoruz” diyorlar.

Ş.E: Şimdilik herhangi bir sorun yok.

A.B: Dergi alırken geç veriliyor ya da verilmiyor, “toplatma var mı öğrenelim” diye bahaneler sunuyorlar. Gönderdiğimiz mektuplar yerine ulaşmıyor.

5- UYGULANAN DİSİPLİN CEZALARI:

G.K: “Kınama” cezası aldım. İtiraz etmedim.

S.A: Disiplin cezası almadım.

A.A: Slogan atmak ve idare yönetimi ile tartışmak nedeni ile “uyarı ve kınama” cezası aldım. İtiraz ettim.

S.I: Grup yorum konseri ve oradaki anma nedeni ile “kınama” cezası aldım. İtiraz ettim.

Ş.E: “Kınama” cezası aldım. İtiraz ettim.

A.B: Kızıldere anması yaptığımız için “kınama” ve hapis hane müdürünün *-yazılı emir ya da kural olmaksızın-* keyfe keder hastane izni vermediği için yapmış olduğumuz tartışma nedeni ile “üç günlük hücre cezası” aldım. Kınama cezasına itiraz ettim.

6- DİSİPLİN CEZALARINA KARŞI İNFAZ HÂKİMLİĞİNE BAŞVURU HAKKI

G.K: İnfaz hâkimliğinin objektif olmadığını düşünüyorum. Bu nedenle de itiraz etmedim.

A.A: Bakırköy Birinci İnfaz Hâkimi talep edersek gelip bizi dinliyor ama neticesinde lehimize bir karar çıkmıyor.

S.I: Disiplin cezama itiraz ettim. İddiayı öğrenmek istedik, evrakları göstermediler hiçbir bilgi de vermediler. İmza atacağımız tutanaktan örnek vermek istemediler. Dolayısı ile itirazımızdan bir netice çıkmadı. Zaten infaz hâkimliği usulen faaliyet gösteren bir yer. Sadece soru sormak için çağırıyor. Sonrasında ise hiçbir netice çıkmıyor.

Ş.E: Disiplin cezama itiraz ettim ama bir netice çıkmadı. Zaten infaz hâkimliği idarenin kararlarını onaylayan bir noterdir.

A.B: Kınama cezama itiraz ettim. Ama evraklar gösterilmedi, imza attığımız tutanaktan örnek vermek istemediler. İnfaz hâkimliği adaletsizliği inceleme yeri değil sadece onaylama makamı olarak faaliyet gösteriyor.

7- KİTAP OKUMA HAKKI ve GETİRİLEN SINIRLAMALAR

G.K: Hayır bir sınırlama yok. Sadece dışarıdan gelen süreli yayınları zamanında alamıyoruz.

S.A: Olmadı.

A.A: Hayır olmadı. Sadece internet çıktıları ve fotokopileri alamıyoruz.

S.I: Kitap okumamızı engeller bir karar yok fakat dışarıdan gelen kitaplar ya geç teslim ediliyor ya da hiç teslim edilmiyor.

Ş.E: Yok fakat karton kaplı kitaplara izin verilmiyor. İçinde bir şey gizleme ihtimalimize istinaden herhalde.

A.B: Verilmiş bir karar yok fakat görüşte teslim edilen kitaplar ya geç veriliyor ya da hiç verilmiyor.

8- DİĞER HAK İHLALLERİ

G.K: On arkadaşla sohbet hakkında sadece aynı kurs eğitimine giden arkadaşlar görüşebiliyorlar.

A.A: Hapishanede elliden fazla çocuk var. Annelerinin yanında kalan çocuklara oyuncak verilmiyor. Çocukların gelişimine uygun koşullar yok, bunlar yaratılmalı. Çocuklara uygun yemek çıkartılmıyor. Kıyafetlerde mavi ve yeşil renk elbiseye izin verilmiyor. Aranması olan görüşmeciler bizle görüştürülmeden polise teslim ediliyor. Sohbet hakkı için infaz hâkimliğine başvurduk halen netice bekliyoruz. Engellilere ve yaşlılara kolaylık sağlanmıyor. X ray ve turnikeden geçerken zorluk yaşıyorlar. Kantinde satılan ürünler çok pahalı ve kalitesiz. Açık görüşlerde yan yana oturmaya müsaade edilmiyor Karşılıklı oturmak zorunda kalıyoruz. Görüş süreleri kısa; kapalı 40 dakika, açık 40 dakika.

S.I: Görüş günleri ya da kalınacak olan Hapishane değişiklikleri görüş gününden bir gün önce ve geç saatte belirleniyor. Bu nedenle şehir dışından görüşe gelecek olan kişilere haber verilemiyor. Bu aksaklık nedeni ile de bir dahaki görüş gününe kadar onlarla görüşülememiş oluyor. Aileden veya yakınlardan biri vefat ettiğinde ancak zorlama ile telefon etme hakkına sahip oluyoruz.

Ş.E: Sular hep koyu sarı akıyor. Çok pis. Özellikle sıcak su kısmı çok daha pis. Bilgisayar talep ettik fakat talebimize halen bir cevap verilmedi. Ring araçlarında küçücük kabinlere altı kişilik gruplar halinde çıkartıyoruz. Üstelik kelepçe ile oturtuluyoruz. Üstelik bu ring araçlarında kamera da mevcut. Ara tahliyelerde ailelere haber vermeden kapının önüne koyuyorlar.

A.B: Hücrelerde rutubet var. Tesisat sorunu hiç bitmiyor. Sular çok pis.

Herhangi bir problem olduğunda çözüm sürecini uzatıyorlar, sürüncemeli hale getiriyorlar. Bakanlıktan gönderilen görüş günü tespitleri son dakika yapıldığından aile ve yakınlarla haber verilemiyor. İnfaz hâkimliğine verilen dilekçelerde evrak örnekleri tarafımıza verilmiyor.

E) SİLİVRİ L TİPİ 6 NO'LU KAPALI CEZAEVİNDE YAŞANAN HAK İHLALLERİ

1- İŞKENCE ve KÖTÜ MUAMAELE VAKALARI:

A.C: Üç aydır tutukluyum, henüz herhangi bir işkençe veya kötü muamele ile karşılaşmadım.

C.B: Beş aylık tutukluluğum süresince infaz koruma memurları ve diğer memurlar tarafından tarafıma işkençe veya kötü muamele yapılmadı.

O.G: Yaklaşık üç aydır hapisanede tutukluyum. Kötü muameleye rastlamadım.

2- SAĞLIK HAKKI:

A.B: Doktora çıkmak için başvurduğum. Doktor bana sevk yazdı ama iki ay oldu hala hastaneye sevk edilmedim. Bekliyorum.

C.B: Şeker hastasıyım. Talepte bulunmama rağmen bir aydır doktora çıkartılmadım.

O.G: Uykusuzluk çekiyorum. Doktora çıktım, ilaç verdi bana. İlaçların hiçbir tesiri olmadı, hala uykusuzluk sıkıntım devam ediyor.

3- BESLENME HAKKI:

A.B: Hep aynı yemekler veriliyor. Yemeklerin lezzeti çok kötü.

C.B: Yemekler çok yağlı, tadı kötü, ekmekler pişmeden geliyor.

O.G: Yemekler fena değil.

4- DIŞ DÜNYA İLE İLİŞKİLER

A.C: Herhangi bir sıkıntı yaşamıyorum.

C.B: Bu konuda herhangi bir şikâyetim yok.

O.G: Bu haklarımla ilgili bir sorun yaşamadım.

5- UYGULANAN DİSİPLİN CEZALARI VE DİSİPLİN CEZALARINA KARŞI İNFAZ HÂKİMLİĞİNE BAŞVURU HAKKI

A.C: Disiplin cezası almadım.

O.G: Disiplin cezası almadım.

C.B: Disiplin cezası almadım.

F) EDİRNE 1 NO'LU F TİPİ HAPİSHANESİ:

1- İSKENCE ve KOTU MUAMELE

A.E: Burada işkence edildiğine dair bir duyum almadım. Ancak ilk geldiğimizde hepimize çıplak arama yapılmak istendi.

M.H.D : Çıplak arama sebebiyle suç duyurusunda bulunduk, hala bir sonuç alamadık.

O.D: Avukatla görüşme öncesinde ayakkabılarımızı çıkartmak zorunda bırakılıyor. Hepimiz için aşağılayıcı bir tavidir.

2- SAĞLIK HAKKI

E.K: İlaç temininde bir sıkıntı yaşamıyoruz. Burada bir doktor var, üstünkörü muayene ediyor. Yokmuşsun gibi davranıyor. Aramızda mide kanseri olan arkadaşımız K. A. vardı, şuan hastanede. Ameliyat oldu, midesinin tamamı alınacaktı, ama o zaman yasama şansı neredeyse yokmuş. Midesinin 3 de 2 si alındı. Ameliyattan sonra tekrar buraya getirildi. Yarası çok derindi, enfeksiyon kaptı, tekrar hastaneye götürdüler. Bu şartlar altında sağlam adam bile hastalanıyorken, kanser hastası çocuğun burada isi ne? Kemoterapiye gidip gelmesi gerekecek, ne oldu son durumu bilmiyorum.

H.K: Benim dişlerimle ilgili rahatsızlığım var, sigortam şuan ödemeleri karşılamadığı için aylardır tedavi olamadım.

M.H.D: Sürekli kullandığın ilaçlar varsa sıkıntı yok, bunun için muayene olmaya gittiğinde muayene etmiyorlar zaten , reçeteyi gönderdiğin zaman ilaçları almak mümkün.

O.D: Kelepçeyle muayene etmek isteyen doktorlar oldu, karşı çıktık.

A.E: Doktorların kelepçeyle muayene isteği yüzünden muayene olmaya gitmiyoruz.

3- BESLENME HAKKI

E.K: Hapishane yemekleri fena değil.

M.H.D: Haftada bir meyve sebze veriliyor. Ancak yemekler çok yağlı. Benim mide problemim var' diyet yemek yemem gerektiği halde mümkün değil. Doktorun tek yapacağı bunun için yazı vermek, ama vermiyor.

H.K: Yemekler ya tatsız tuzsuz, ya çok yağlı.

4- DIŞ DÜNYA İLE İLİŞKİLER

A.E: Avukatla gorusme odalari değiştiriliyor, suan halen yapim asamasında, disarida infaatini görebilirsiniz, gorusme odalarinin duvarlari tamamen cam. Kamera konulacak diye bir duyum da aldık, bekliyoruz bakalım.

O.D : Gezi Parki olaylari sebebiyle tutuklandim, geveli bir kac gun oldu. Normalde gorusle ilgili cok sikinti olmuyormus, ancak bize ilk ay gorus izni vermeyeceklerini soylediler. Her hangi bir nedeni yok.

E.K: Rutin arama gunu, gorus gunune denk gelirse gorse cikamıyoruz.

M.H.D: Gorus gunu degistiginde ziyaretcilerimize bir hafta onceden haber vermemiz gerekli. Degisiklik oldugu ilk hafta bir oncekiyle ayni, sonraki haftadan itibaren yeni gun geceri.

H.K : Fax cekme hakkimiz var. Telefon acmak problem olabiliyor. Telefon acmak icin bir hafta oncesinden dilekce vermek gerekiyor. Para istememiz icin yine bir hafta oncesinden dilekce veriyoruz, telefon karti almak icin para gerekli, para gec gelirse bir sonraki haftaya kalıyor görüşmeler.

H.K: Postalar geç veriliyor, daha sonra gitti mi gitmedi mi ancak cevap gelirse haberdar olabiliyoruz. Çünkü evrak takip numarası vermiyorlar. Günlük gazeteleri takip edebiliyoruz. Dergilerse geç geliyor ya da hiç verilmiyor. Yürüyüş Dergisi burada yasaklı.

O.D: Forumlara gönderdiğimiz mektuplar suç ve suçluyu övdüğü iddiasıyla gönderilmedi, geri dondu.

A.E: Yürüyüş dergisi getirilmiyor.

5- SOHBET HAKKI

H. K: Ayda 3 defa, haftada 3 saat diger arkadaslarımızla sohbet edebiliyoruz. Dorduncu sohbet gunumuz bir sekilde, gorus gunune denk geliyor.

E.K: Haftada 10 saat sohbet hakkimiz tabi ki kullandirilmiyor. Buradaki uygulama Tekirdag F Tipi ile paralel gidiyor. Haftada 3 saat kullandigimiz sohbet hakki acik gorus gunune veya rutin aramaya rastlayabiliyor.

A.E: Haftada 3 saat 5, 6 arkadasimizla sohbet edebiliyoruz. Acik gorus ve rutin arama gunlerine denk gelirse sohbet hakkimiz verilmiyor.

6-DİSİPİN CEZALARI VE İNFAZ HAKİMLİĞİNE BAŞVURU HAKKI

M.H.D: Hakimle yüz yüze görüşüp kendimizi ifade etme hakkimiz

kullandırılmıyor. Avukatla temsil edilmeyi talep ettik tabi ki kabul edilmedi. Hakim karşısına çıkarılmıyoruz. Hakim kayıtlardan izleyip yargılama yapıyor.

H.K : Burada bize uygulanan çok ağır bir muamele yok, çünkü haklarımızı direne direne aldık. İnsanlar boşuna yanmadı. O yüzden çok da keyfi hareket edemiyorlar. Ancak yine de direnç kırma çabaları var sessiz sessiz. Her şey için bir hafta öncesinden dilekçe verilecek. Yine de bize diyorlar ki, “ bir sıkıntınız olduğunda dilekçe vermeyin ne gerek var, bize söyleyin.” Sevmiyorlar dilekçe vermemizi, başları ağrımazın diye.

O.D: Disiplin cezası almadım.

7- KİTAP OKUMA HAKKI

H.K: Tekirdağ F Tipi' nde Mart Ayı'nda alınan karardan sonra bizde de aynı kararı uygulamaya başladılar.

E.K: Hucremizde 10 kitap bulundurabilme sınırı getirildi. Arkadaşlar acılık grevi yaptılar. Uygulamaya itiraz ettik, dilekçe verdik ancak hala değişiklik olmadı. Benim sıkıntım; dışarıdayken Yüksek Lisans yapıyordum, burada yarım kaldı, istediğim kitapları zaten temin edemiyorum.

IV) SONUÇ ve DEĞERLENDİRME:

1- İŞKENCE ve KÖTÜ MUAMELE:

Özellikle F tipi hapisanelerinde işkence ve kötü muamele vakalarının diğer ceza evlerine göre daha sık olarak yaşandığını gözlemlemekteyiz. Hapishaneye ilk girişte kabul esnasında çıplak aramaya maruz kaldıklarını, bu durumun onur kırıcı olduğunu, bu biçimde bir aramayı kabul etmeyenlerin darp ve hakarete uğradıklarını dile getirmektedirler. Bunun dışında revire giderken, telefon açma hakkını kullanırken, ziyaretçi ve avukatlarıyla görüşürken vb. her hücre giriş çıkışlarında üst aramasına maruz bırakılmalarının haysiyet zedeleyici olduğunu söylemektedirler.

Örneğin Bakırköy Kadın Hapishanesinde tutulan A.A. 'nin anlatımlarına göre adli tutulmuş ve hükümlülere makat aramasına varan çıplak arama yapıldığı, Ş.E. 'nin anlatımlarına göre ise ring aracına dahi kelepçe ile bindirildikleri ve araçtaki kamera ile izlendikleri tespit edilmiştir.

2- SAĞLIK HAKKI:

i) Mevzuat

5275 Sayılı Kanun

Madde 71 - (1) “Hükümlü, beden ve ruh sağlığının korunması, hastalıklarının tanısı için muayene ve tedavi olanaklarından, tıbbi araçlardan yararlanma hakkına sahiptir. Bunun için hükümlü öncelikle

kurum revirinde, mümkün olmaması halinde Devlet veya üniversite hastanelerinin mahkûm koğuşlarında tedavi ettirilir”

Mahkûmlara Uygulanacak Muameleye İlişkin Temel İlkeler:

İlke 9: *Mahkûmlar, yasal durumlarından dolayı kendilerine karşı ayırım yapılmaksızın, ülkede mevcut olan sağlık hizmetlerinden yararlanabileceklerdir.*

Mahkûmlara Uygulanacak Muameleye İlişkin Standart Asgari Kurallar:

Kural 22: 1) *Her cezaevinde en az 1 adet vasıflı doktor bulunacak ve bu doktor ruh hekimi olduğu konusunda da bir miktar bilgi sahibi olacaktır. Sağlık hizmetleri genel olarak topluma ya da ülkeye sunulan sağlık hizmetleri ile yakın bir ilişki içinde düzenlenmelidir. Bu hizmetlere, ruhsal anormalliklerin teşhis ve mümkünse tedavi edilmesi için ruh hekimi hizmetleri de dâhil olmalıdır.*

2) *Uzman tedaviye ihtiyacı olan mahkûmlar özel cezaevlerine ya da sivil hastanelere nakledilecektir. Hastane olanakları bulunan cezaevlerinde bu olanaklara ilişkin aygıt ve gereçler, mobilyalar, döşemeler ve ilaçlar hasta mahkûmların bakım ve tedavisi için uygun olacak ve gerekli eğitimi görmüş görevlilerden oluşan bir kadro bulunacaktır.*

3) *Her mahkûm vasıflı bir dışçiden bakım ve tedavi görecektir.*

Kural 25: 1) *Doktor mahkûmların beden ve ruh sağlığından sorumludur ve her gün bütün hasta mahkûmları, bir şikâyeti olanları ve özellikle dikkatinin çekildiği mahkûmları görmelidir.*

Mahkûm ve Tutukluların İşkenceden ve Başka Zulüm ve İnsanlık Dışı ve Aşağılayıcı Uygulama ve Cezalardan Korunmasına İlişkin olarak Sağlık Görevlileri ve Özellikle de Doktorlar İçin Geçerli Olan Birleşmiş Milletler Ahlak ve İlkeleri:

Kural 1: *Mahkûm ve tutukluların bakımından sorumlu olan sapık görevlileri ve özellikle de doktorlar bu kimselerin beden ve ruh sağlığını mahkûm ya da tutuklu olmayan kimselerinkini koruyacakları düzeyde korumakla, kendilerine aynı düzey ve kalitede tedavi sunmakla yükümlüdür.*

ii) Değerlendirme:

Doktor muayeneleri esnasında tutuklu ve hükümlülere nezaret eden polis ve jandarmalar hasta- doktor ilişkisindeki gizlilik esasına saygı göstermeksizin muayene odasına girmeye çalışmakta olup hastane görevlileri de bu duruma sessiz kalmakta hatta ve hatta tutuklu ve hükümlüleri aşağılar ifadeler ile bu ihlale göz yummaktadır.

Acil durumlarda ise 112 acil servis aranarak ambulans çağrılmaktadır. Fakat, hapisane yerleşkesinin hastanelere uzak olması nedeniyle bir ambulansın gelmesi yarım saati bulmaktadır. Bu şartlar altında, zamanın kritik önem taşıdığı durumlarda (kalp krizi, ciddi yaralanma v.b) erken müdahale etme şansının olmadığı açıktır. Hızlı müdahale edilmesi gereken rahatsızlıklar konusunda tutuklu ve hükümlülerin büyük tehlike altında olduğu açıktır.

Özellikle Kandıra 1 No'lu F Tipi Kapalı Hapishanesinde kalan tutuklu ve hükümlüler, sağlık hakkıyla ilgili sorunlar yaşamaktadır. Hapishanede haftada sadece iki defa doktor bulunmaktadır. Bunun yanı sıra doktorlar

hastaneye sevk konusunda oldukça imtina etmekte ve daha ziyade ilaç vermek suretiyle tedavi etmeye çalışmaktadırlar.

3- BESLENME HAKKI:

i) Mevzuat

5275 sayılı Kanun

Madde 72 - (1) *Hükümlüye Adalet ve Sağlık bakanlıklarınca birlikte belirlenecek kalori esasına göre, sağlıklı ve güçlü kalması için nitelik ve nicelik olarak besleyici, sağlık koşullarına uygun, makul çeşitlilikte, yaş, sağlık, çalıştığı işin özelliği, dini ve kültürel gerekleri göz önünde tutularak besin verilir ve içme suyu sağlanır.*

(2) *Hükümlü, kendisine verilen günlük besin ve ihtiyaç maddeleri dışındaki ihtiyaçlarını kurum kantininden sağlayabilir. Kantini bulunmayan kurumlarda, bu maddeler, idarenin izin ve kontrolü altında dışarıdan sağlanabilir.*

(3) *Hasta hükümlüye, kurum hekiminin belirleyeceği besinler verilir.*

(4) *Kurumda annesiyle birlikte kalan çocuklara ve süt emziren annelere durumlarına uygun gıda verilir.*

ii) Değerlendirme

Tutuklu ve hükümlülerin hemen hemen hepsi beslenme ile ilgili olarak rahatsızlık çekmektedirler.

Hep aynı yemeklerin verilmesi ve bu verilen yemeklerin aşırı yağlı olması hazımsızlığa sebep olmaktadır.

Ayrıca hastalıkları nedeni ile özel diyet listelerine göre beslenmeleri gereken tutuklu ve hükümlülere hiçbir şekilde hassasiyet gösterilmemektedir.

Bu tür sorunlar, tutuklu ve hükümlülerin mide rahatsızlığı, hazımsızlık gibi sorunlar yaşamlarına sebep olmakta ve ağızlarında çeşitli yaraların çıkmasına sebebiyet vermektedir.

4- SOHBET HAKKI:

i) Mevzuat ve Değerlendirme

Adalet Bakanlığınca yayınlanan 22 Ocak 2007 tarih ve 45/1 sayılı ile ilk defa tutuklu ve hükümlüler şarta tabi olmayan bir hak kazanmış, devlet tarafından tecritin varlığı kabul edilmiştir. Tutuklu ve hükümlülere haftada on saat, dilediği on kişiyle tretmana bağlı olmaksızın sohbet hakkı tanınmıştır. Her ne kadar genelgede bu şekilde ifade edilmemiş ise de yayınlandığı tarihte Adalet Bakanlığı tarafından uygulamanın bu şekilde olacağı hatta sürenin zamanla yirmi saate çıkarılacağı sözü verilmiştir. Ancak genelgenin yayınlandığı tarihten bu yana on saatlik sohbet hakkını kendi tercih ettiği on kişi ile birlikte kullanan tutuklu ve hükümlü bulunmamaktadır. Hapishane idareleri personel sayısının yetersizliğini gerekçe göstererek sohbet hakkının on saat olarak kullanılmasına izin vermemektedir.

F tipi hapisanelerinde yaptığımız görüşmeler neticesi, 45/1 sayılı genelgeyle tanınan sohbet hakkının uygulanmadığı şüpheye ve aksi bir düşünceye yer bırakmaksızın tespit edilmiştir. Politik tutuklu ve hükümlüler açısından sorun on saatin tam olarak hiç kimseye uygulanmaması noktasında düğümlenmektedir.

Sohbet hakkını haftada altı yedi saat olarak kullananlar da yine bu uygulamanın on kişi ile belirli bir program ve belirli bir süre dâhilinde gerçekleşmediğini, keyfiyetle hayata geçirildiğini, hapisane idaresinin gerekçe göstermeden sohbele çıkarmadığını söylemektedirler.

Genelgenin yayınlandığı tarihten bu yana geçen altı yıllık sürede Adalet Bakanlığı'nın yer ve personel yetersizliği gerekçeleri herkes açısından inandırıcı olmaktan çıkmıştır.

Ortak mekân yetersizliği sorunu var ise, genelgenin yukarıda belirttiğimiz 4. maddesi gereğince sorun çözümleninceye kadar kapatılma birimleri (hücreler) de dâhil olmak üzere her türlü kapalı alanın kullanılabilmesine olanak tanıyan düzenleme hayata geçirilmelidir. Bu madde karşısında üretilen bahaneler maddi ve hukuksal anlamdan yoksundur.

5- DIŞ DÜNYA İLE İLİŞKİLER:

i) Mevzuat ve Değerlendirme

Telefon açma hakkı ilgili olarak; tutuklu ve hükümlülerin görüşmeye başladıkları esnada adlarını ve soyadlarını söylemek zorunda bırakılmaları onur kırıcı bir uygulamadır. 5275 sayılı kanunun 66/1 fıkrasında zaten telefon konuşmalarının kayıt altına alındığı ve dinlendiği belirtilmesine rağmen, kişinin hakkını kullanırken belirli dayatmalara maruz bırakılmaları hak kısıtlayıcı bir durumdur. Bu doğrultuda, isim ve soy ismini söyleme zorunluluğu getiren 'Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi İle Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük' 5275 sayılı kanuna aykırılık teşkil etmektedir. Zira, ilgili kanunun 66/2 fıkrasında hükümlülerin ücretli telefonda serbestçe konuşabileceği belirtilmişken, sonradan çıkan bir tüzükle bu hakkı sınırlamak kanuna aykırıdır, iptalini gerektirir bir durumdur.

Dergi, gazete ve mektup alma hakkıyla ilgili olarak; idare yönetimi tarafından dergiler denetim ve toplatma kararı çıkabilir bahanesiyle oldukça geciktirilmekte ve hapisanedeki insanların haber alma erişimi engellenmektedir. Hapisane yönetiminin yayın denetimlerindeki yavaşlığın cezasını tutuklu ve hükümlüler çekmek zorunda değillerdir. Haber alma hakkı zaman kaybetmeksizin yerine getirildiğinde bir ancak bir anlam taşıyabilir. Aksi halde bu hakkın özüne dokunulmuş olur. Bunun dışında 'toplatma kararı çıkabilir' bahanesi ise herhangi bir hukuki ve kanuni bir gerekçesi olmayan bir uygulamadır. Bu tip hak ihlali yaratan uygulamalara derhal son verilmelidir.

Mektup konusunda da hapisane yönetimi ağır sansür uygulamakta,

özellikle hapishane yönetimini eleştirir içeriğe sahip her türlü mektuba el koyup imha etmektedir.

Radyo alma hakkıyla ilgili olarak da; tutuklu ve hükümlüler hapishane kantinlerinde satılan tek tip radyolardan almak zorunda bırakılmaktadır. Bu radyoların da kısa dalga yayınları kesilmiş olup, birçok frekans çekmemektedir. 5275 sayılı kanunun 67. Maddesinde yer alan radyo alma hakkı, yine ilgili maddede yer alan 'yararlı olmayan yayınların engellenmesi' yetkisiyle hapishane yönetimi tarafından son derece keyfi bir biçimde sınırlandırılmaktadır. Kanunun vermiş olduğu bu muğlâk yetki ortadan kaldırılmalı ve hapishane idaresinin keyfi tutumu da son bulmalıdır.

6- DİSİPLİN CEZALARI VE İNFAZ HAKİMİĞİ'NE BAŞVURU HAKKI

i) Mevzuat

Mahkûmlara Uygulanacak Muameleye İlişkin Standart Asgari Kurallar

Kural 27: *Disiplin ve düzen sıkı bir şekilde korunacak, ama güvenlik içinde alıkoymanın ve asayişin gerektirdiğinin ötesinde bir kısıtlama uygulanmayacaktır.*

Mahkûmlara Uygulanacak Muameleye İlişkin Standart Asgari Kurallar

Kural 60(1) *Hapishanede uygulanan rejim hapishanedeki hayatla özgür hayat arasındaki farkları asgariye indirmeye çalışacaktır*

Mahkûmlara Uygulanacak Muameleye İlişkin Standart Asgari Kurallar

Kural 57: *Hapis cezası ve mahkûmu dış dünyadan ayıran başka uygulamalar mahkûmun özgürlüğünü elinden alarak kendi kaderini belirleme hakkını yok ettikleri için doğaları gereği acı vericidir. Dolayısıyla da, hapishane sistemi bu uygulamaların içerdiği acıyı, mahkûmu zorunlu olarak başka mahkûmlardan ayırmanın ya da disiplini korumak için gerekecek uygulamaların kaçınılmaz olarak getirebileceği kötüleştirmenin dışında, kötüleştirecek bir şey yapmayacaktır.*

ii) Değerlendirme

Yaptığımız görüşmeler neticesinde görülmüştür ki en sık görülen disiplin cezası hücre, iletişim yasağı, açık ve kapalı görüş yasağıdır. Bu cezalar da çoğu zaman dayanaksız ve şartları oluşturmaksızın verilmektedir.

Tutuklu ve hükümlüler almış oldukları disiplin cezalarına, neticeyi hiçbir şekilde değiştirmeyeceğini bilmelerine rağmen tabiri caizse "usulen " itiraz etmekte, çünkü bu keyfe keder verilen cezaların inceleme mercii olan İnfaz Hâkimliği'ne hiçbir şekilde güven duymamaktadırlar.

Zira görüştüğümüz tutuklu ve hükümlülerin hiç birinin bu zamana kadar İnfaz Hâkimliğince kabul edilmiş bir itirazları bulunmamaktadır. Bu nedenle de kurumun sadece kendilerini dinlediğini ama devamında hiçbir şekilde itirazlarını ciddiye almadığını beyan etmekte, o kadar ki İnfaz Hâkimliği'ni idarenin davranışlarını onaylayan bir noter gibi görmektedirler.

Anlatımlara göre kendilerine verilen disiplin cezalarına itiraz etmelerine müteakip, neyle suçlandıkları hakkında kendilerine bilgi verilmemiş hatta ve hatta incelemeyi yapan İnfaz Hâkimliğince tutuklu ve hükümlülerin kendilerinin imzalayacağı tutanaklardan dahi bir örnek verilmeyeceği beyan edilmiştir.

Tüm bu anlatılan hak ihlalleri ve üzerine bir de idarenin keyfe keder uygulamaları ile "takdir ettiği" disiplin cezalarını ve gerçekte bu cezaların incelemesini gerçekleştirmesi gereken fakat uygulamada sadece "sembolik" bir kurum olarak faaliyet gösteren İnfaz Hâkimliği'nin trajik hallerini gözler önüne sermektedir.

Örneğin Tekirdağ 1 No'lu F Tipi Hapishanesinde tutuklu bulunan F.K. disiplin hâkimliğine ifade verdiği esnada, hâkim kendisine "*uzatma artık, slogan attın mı atmadın mı?*" diye sorarak açıkça tarafgir davranmış ve savunma hakkını bariz bir şekilde ihlal etmiştir.